

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

HỒ CHÍ MINH

HỌC VIỆN BÁO CHÍ VÀ TUYÊN TRUYỀN

NGUYỄN VĂN PHƯƠNG

**PHÁT HUY GIÁ TRỊ NGHỆ THUẬT ĐÀN CA TÀI TỬ
TRONG ĐỜI SỐNG VĂN HOÁ CƯ DÂN NAM BỘ HIỆN NAY**

Ngành : Triết học

Chuyên ngành : Triết học

Mã số : 9229001

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ TRIẾT HỌC

Người hướng dẫn khoa học : PGS, TS. Nguyễn Thu Nghĩa

PGS, TS. Trần Hải Minh

Hà Nội – 2025

Luận án được hoàn thành tại Học viện Báo chí và Tuyên truyền

Người hướng dẫn khoa học: PGS, TS. Nguyễn Thu Nghĩa

PGS, TS. Trần Hải Minh

Phản biện 1: PGS, TS. Đỗ Minh Hợp

Phản biện 2: PGS, TS. Vũ Thị Phương Hậu

Phản biện 3: TS. Nguyễn Thị Như Huế

*Luận án được bảo vệ tại Hội đồng chấm luận án cấp Học viện,
Học viện Báo chí và Tuyên truyền - Hà Nội*

Vào hồi 8h 30 ngày 21 tháng 10 năm 2025

Có thể tìm luận án tại:

- Thư viện Quốc gia Việt Nam
- Thư viện Học viện Báo chí và Tuyên truyền

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Việt Nam còn được biết đến là một quốc gia có nguồn tài nguyên văn hóa phong phú. Trong số các tài nguyên văn hóa đó, không ít những giá trị văn hóa được Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa của Liên hiệp quốc (UNESCO) công nhận là di sản văn hóa phi vật thể nhân loại. Tính đến thời điểm cuối năm 2017, Việt Nam có 10 Di sản văn hóa phi vật thể của thế giới và 2 Di sản văn hóa phi vật thể cần được bảo vệ khẩn cấp được UNESCO công nhận đó là: Nhã nhạc cung đình Huế, Không gian văn hóa công chiêng Tây Nguyên, Dân ca quan họ Bắc Ninh, Ca trù, hội Gióng tại đền Phù Đổng và đền Sóc, Tín ngưỡng thờ cúng Hùng Vương ở Phú Thọ, Đờn ca tài tử Nam Bộ, Dân ca Ví, Giặm Nghệ Tĩnh, Nghi lễ và trò chơi kéo co, Thực hành tín ngưỡng Thờ Mẫu Tam phủ của người Việt, Nghệ thuật bài chòi Trung Bộ, Hát Xoan.

So với nghệ thuật Tuồng (Hát Bội), Chèo, Quan họ hay Ca Trù, nghệ thuật Đờn ca tài tử có lịch sử hình thành muộn hơn rất nhiều, nhưng loại hình nghệ thuật này thấm đẫm các giá trị văn hoá Việt với những đặc trưng đa dạng riêng. Bởi vì, Đờn ca tài tử ra đời gắn liền với lịch sử văn hóa của vùng đất Nam Bộ, gắn liền với dấu chân của những người đi mở đất Phương Nam. Dòng nhạc tài tử là tiếng lòng của người Nam Bộ và chính vì vậy nó có vai trò rất lớn trong đời sống văn hóa tinh thần của cư dân vùng đất này. Nghiên cứu dòng âm nhạc tài tử, chúng ta phải nghiên cứu ở nhiều góc độ khác nhau để tìm ra những giá trị độc đáo và từ đó có những cơ sở khoa học để đảm bảo và phát huy một cách hiệu quả loại hình này trong điều kiện vừa được UNESCO công nhận là di sản văn hóa phi vật thể đại diện nhân loại là việc làm rất cần thiết. Xuất phát từ thực tiễn ở Đồng bằng Sông Cửu Long trong hoạt động của phong trào Đờn ca tài tử, có những

nghệ nhân nổi tiếng trong nhạc giới như: Nhạc sĩ Cao Văn Lầu, Nghệ nhân nhạc sư Nguyễn Quang Đại, nhạc sư Hồng Tấn Phát, nghệ sĩ nhân dân Viễn Châu, nhạc sĩ Năm Cờ,... đã có công đóng góp rất lớn cho sự hình thành và phát triển của đờn ca tài tử Nam Bộ. Có rất nhiều đề tài, bài báo nghiên cứu các lĩnh vực khác nhau về đờn ca tài tử, nhưng đi sâu phân tích về mặt khoa học và thực tiễn để khám phá và phân tích giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử tại Đồng bằng Sông Cửu Long trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa hiện nay vẫn còn rất hạn chế.

Ở Việt Nam hiện nay, do điều kiện sống, tiện nghi sinh hoạt, lối sống có sự thay đổi lớn đã kéo theo sự thay đổi không chỉ ở bề ngoài mà cả trong nhận thức lẫn sự tiếp nhận văn hóa không chỉ ở thành thị mà còn ở nông thôn. Sự khủng hoảng ở một số mặt trên phương diện đời sống tinh thần liên quan đến từng gia đình. Đặc biệt các thế hệ trẻ hiện nay thích tiếp nhận văn hóa bên ngoài mà quên đi những giá trị truyền thống của dân tộc, trong đó có giá trị cốt lõi của nghệ thuật đờn ca tài tử Nam Bộ. Do đó, nghiên cứu sinh quyết định chọn: ***“Phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ hiện nay”*** làm đề tài luận án tiến sĩ ngành Triết học.

2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

2.1. Mục đích nghiên cứu

Trên cơ sở trình bày một cách có hệ thống những vấn đề lý luận về Đờn ca tài tử và giá trị nghệ thuật của Đờn ca tài tử; phân tích thực trạng phát huy giá trị nghệ thuật của Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ hiện nay, luận án đề xuất một số giải pháp cơ bản phát huy hơn nữa giá trị nghệ thuật của Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ hiện nay, góp phần phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội Nam Bộ trong thời gian tới.

2.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Luận án tập trung giải quyết các nhiệm vụ nghiên cứu sau:

Thứ nhất, tổng quan các công trình nghiên cứu có liên quan đến phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ hiện nay

Thứ hai, trình bày một số vấn đề lý luận cơ bản về Đờn ca tài tử và giá trị nghệ thuật của Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ.

Thứ ba, phân tích thực trạng phát huy giá trị nghệ thuật của Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ hiện nay, chỉ ra những thành tựu, hạn chế, nguyên nhân của thành tựu và hạn chế, từ đó làm rõ một số vấn đề đặt ra từ thực trạng này.

Thứ tư, đề xuất một số giải pháp cơ bản phát huy hơn nữa giá trị nghệ thuật của Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ hiện nay.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của luận án là phát huy giá trị nghệ thuật của Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ hiện nay.

3.2. Phạm vi nghiên cứu

Về nội dung: Giá trị nghệ thuật của Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ hiện nay

Về không gian: Các tỉnh khu vực Nam Bộ.

Về thời gian: Từ 2013 đến nay

4. Cơ sở lý luận, thực tiễn và phương pháp nghiên cứu của luận án

4.1. Cơ sở lý luận

Luận án dựa trên cơ sở lý luận của chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử, tư tưởng Hồ Chí Minh, cùng với các quan điểm,

đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng và pháp luật của Nhà nước về văn hóa và nghệ thuật.

4.2. Cơ sở thực tiễn

Luận án chú trọng kế thừa những kết quả của các nghiên cứu lý luận và thực tiễn có liên quan đến đề tài của các tác giả đi trước. Các báo cáo tổng kết, của các Sở, Ban, Ngành về phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ.

4.3. Phương pháp nghiên cứu

Luận án sử dụng tổng hợp các phương pháp nghiên cứu sau:

Tác giả luận án sử dụng phương pháp luận của Chủ nghĩa duy vật biện chứng, duy vật lịch sử; đồng thời kết hợp sử dụng phương pháp phân tích và tổng hợp; khái quát hóa, trừu tượng hóa, cụ thể hóa; lô-gic và lịch sử; quy nạp- diễn dịch.

Tác giả luận án sử dụng phương pháp phân tích và tổng hợp nhằm tổng hợp những vấn đề từ các nguồn tài liệu có liên quan đến vấn đề phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ

5. Đóng góp mới của luận án

Luận án có một số đóng góp sau đây:

- *Thứ nhất*, đưa ra cách tiếp cận mới về giá trị và phát huy giá trị nghệ thuật của Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ.

- *Thứ hai*, luận giải có hệ thống những nhân tố tác động và yêu cầu phát huy giá trị nghệ thuật của Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ trong tình hình hiện nay; làm cơ sở cho cấp ủy, chính quyền, các cơ quan quản lý văn hóa hoạch định chính sách phát huy các giá trị nghệ thuật của bộ môn nghệ thuật này thời gian tới gắn với tổng thể phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội mỗi vùng, miền, địa phương.

- *Thứ ba*, xây dựng hệ thống giải pháp mang tính định hướng cho việc phát huy giá trị nghệ thuật của Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư

dân Nam Bộ, nhằm nâng cao chất lượng văn hóa của bộ môn nghệ thuật này, góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế, xã hội của từng địa phương, từng bước nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của cư dân Nam Bộ thời gian tới.

6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của luận án

6.1. Về lý luận

- Góp phần làm sáng tỏ thêm những vấn đề lý luận về Đờn ca tài tử và phát huy giá trị nghệ thuật của Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ.

- Cung cấp những luận cứ khoa học nhằm phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội vùng Nam Bộ hiện nay.

6.2. Về thực tiễn

- Luận án dùng làm tài liệu tham khảo cho các cấp ủy, chính quyền, cơ quan quản lý văn hóa khu vực Nam Bộ trong hoạch định chính sách phát huy giá trị nghệ thuật đờn ca tài tử trong phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội mỗi địa phương.

- Luận án có thể dùng làm tài liệu tham khảo, nghiên cứu, giảng dạy về Đờn ca tài tử trong các trường đại học khu vực Nam Bộ.

7. Kết cấu của luận án

Ngoài phần mở đầu, kết luận, danh mục tài liệu tham khảo, luận án có kết cấu 4 chương 11 tiết như sau:

Chương 1

TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN PHÁT HUY GIÁ TRỊ NGHỆ THUẬT ĐỒN CA TÀI TỬ TRONG ĐỜI SỐNG VĂN HOÁ CƯ DÂN NAM BỘ HIỆN NAY

1.1. Nhóm các công trình nghiên cứu về giá trị và giá trị nghệ thuật

Luận án tiếp cận và tổng quan 13 công trình nghiên cứu của các học giả trong và ngoài nước về giá trị và giá trị nghệ thuật, bao gồm: sách, bài viết..., cụ thể:

1.1.1. Nhóm công trình nghiên cứu của những học giả nước ngoài về giá trị và giá trị nghệ thuật

Luận án tiếp cận tổng quan 8 công trình nghiên cứu của các học giả nước ngoài liên quan đến đề tài luận án, bao gồm: sách, bài viết

1.1.2. Nhóm công trình nghiên cứu bằng tiếng Việt về giá trị và giá trị nghệ thuật

Luận án tiếp cận tổng quan 05 công trình nghiên cứu trong nước có liên quan đến đề tài theo các tuyến vấn đề giá trị và giá trị nghệ thuật bao gồm: sách, bài viết, đề tài.

1.2. Nhóm các công trình nghiên cứu về Đờn ca tài tử và giá trị nghệ thuật của Đờn ca tài tử

1.2.1. Nhóm các công trình nghiên cứu bằng tiếng nước ngoài về Đờn ca tài tử

Trong lĩnh vực nghiên cứu về Đờn ca tài tử, nhiều học giả và nhà nghiên cứu đã dành sự quan tâm sâu sắc, tiếp cận và phân tích từ nhiều góc độ khác nhau. Cụ thể: luận án đã tiến hành tổng quan 04 công trình bao gồm sách, luận án về Đờn ca tài tử.

1.2.2. Nhóm các công trình nghiên cứu bằng tiếng việt về Đờn ca tài tử và giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử

Nghiên cứu về Đờn ca tài tử Nam Bộ đến nay đã có nhiều công trình của các học giả, chuyên gia âm nhạc, các nhà nghiên cứu, nghệ nhân..., với những phương pháp tiếp cận khác nhau.

Luận án tiếp cận tổng quan 20 công trình nghiên cứu về Đờn ca tài tử bao gồm: sách, tác phẩm, bài viết, luận án.

1.2.3. Nhóm các công trình nghiên cứu về giá trị nghệ thuật và phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ

Luận án tiếp cận tổng quan 12 công trình nghiên cứu bao gồm: sách, đề tài khoa học, bài báo, luận án theo các tuyến vấn đề như sau: các công trình nghiên cứu về giá trị nghệ thuật và phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ

1.3. Khái quát những công trình nghiên cứu có liên quan đến đề tài luận án và những vấn đề luận án cần tiếp tục nghiên cứu

1.3.1. Khái quát những công trình nghiên cứu có liên quan đến đề tài luận án

Qua việc hệ thống các công trình nghiên cứu có liên quan đến đề tài luận án, tác giả có một số khái quát như sau:

Thứ nhất, đối với các công trình nghiên cứu về giá trị và giá trị nghệ thuật Nghiên cứu về vấn đề này có rất nhiều công trình trong và ngoài nước tiếp cận, nghiên cứu về giá trị và giá trị nghệ thuật dưới những cách tiếp cận khác nhau nhằm làm rõ: vai trò, giá trị nghệ thuật; vị trí của thơ ca Việt Nam trong bối cảnh toàn cầu cũng như vai trò trong việc phản ánh các giá trị văn hoá xã hội của Việt Nam.

Qua các công trình nghiên cứu trong và ngoài nước về giá trị và giá trị nghệ thuật, tác giả luận án có cái nhìn toàn diện và hiểu được vị trí, vai trò của nghệ thuật đối với đời sống văn hoá nói chung và đối với đời sống

văn hoá xã hội Việt Nam nói riêng. Từ đó, hiểu rõ mối liên hệ giữa nghệ thuật với các lĩnh vực khác với vai trò là một hình thái ý thức xã hội có tác động đến đời sống văn hoá xã hội. Qua đó, tác giả luận án có thể tham khảo, tìm hiểu để phục vụ cho triển khai nội dung cơ sở lý luận của luận án, đặc biệt là làm rõ nội hàm khái niệm giá trị, giá trị nghệ thuật và vai trò của giá trị nghệ thuật.

Thứ hai, đối với các công trình nghiên cứu về Đờn ca tài tử và giá trị nghệ thuật của Đờn ca tài tử.

Có rất nhiều học giả trong và ngoài nước nghiên cứu về vấn đề này. Các cuốn sách đều tập trung nghiên cứu về nguồn gốc ra đời của nghệ thuật Đờn ca tài tử; đặc trưng, đặc điểm của Đờn ca tài tử; quá trình phát triển của nghệ thuật Đờn ca tài tử nhằm cung cấp cho người đọc cái nhìn tổng thể, toàn diện về sự ra đời và phát triển của Đờn ca tài tử và các giá trị của Đờn ca tài tử. Đồng thời, các nghiên cứu của các tác giả cũng tập trung phân tích, chỉ rõ vai trò của Đờn ca tài tử đối với đời sống tinh thần của người dân Nam Bộ được thể hiện qua những sinh hoạt cộng đồng, tín ngưỡng, lễ hội...

Các bài viết, công trình nghiên cứu của các tác giả cũng tập trung vào nghiên cứu Đờn ca tài tử dưới những góc độ tiếp cận khác nhau nhưng đều chủ yếu tập trung làm rõ nội dung, bản chất, vai trò và giá trị của loại hình nghệ thuật Đờn ca tài tử và khẳng định vai trò của loại hình nghệ thuật này đối với đời sống văn hoá tinh thần nói chung. Tuy nhiên, đến nay chưa có công trình nghiên cứu nào đi sâu vào nghiên cứu phát huy giá trị nghệ thuật của Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ. Do đó, đây là khoảng trống để tác giả luận án có thể nghiên cứu và làm rõ hơn những nội dung liên quan đến phát huy giá trị nghệ thuật của Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ nhằm khẳng định vai trò, giá trị của loại

hình nghệ thuật Đờn ca tài tử và việc phát huy loại hình giá trị nghệ thuật này trong điều kiện mới.

Thứ ba, đối với các công trình nghiên cứu về giá trị nghệ thuật và phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ

Các công trình tập trung nghiên cứu những đặc điểm của nhạc tài tử, sự chuyển tiếp các của các loại hình nghệ thuật Đờn ca tài tử, Cải lương và sự phát triển các hình thức âm nhạc truyền thống miền Nam. Một số công trình đi vào nghiên cứu vai trò của Đờn ca tài tử đối với đời sống văn hoá người dân Tây Nam Bộ; vai trò của các chủ thể trong việc lưu giữ, sáng tạo và lan toả các giá trị của Đờn ca tài tử. Từ đó, cũng đề xuất những giải pháp nhằm bảo tồn, phát huy giá trị của Đờn ca tài tử, góp phần nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của người dân Tây Nam Bộ.

Có thể nói, hiện nay chưa có công trình nào nghiên cứu một cách toàn diện, chuyên sâu về phát huy giá trị của Nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ hiện nay theo góc độ triết học duy vật biện chứng, nếu như không muốn nói là một vấn đề mới mẻ. Sự hình thành và phát triển của loại hình nghệ thuật này không chỉ phản ánh sự thay đổi trong các điều kiện kinh tế, chính trị, xã hội của vùng đất Nam Bộ mà còn thể hiện tính biện chứng giữa cái chung và cái riêng, giữa truyền thống và đổi mới. Sự vận động của Nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ qua các thời kỳ lịch sử là minh chứng cho tính biện chứng của sự phát triển. Từ một loại hình âm nhạc dân gian phục vụ cho các buổi sinh hoạt gia đình, Đờn ca tài tử đã phát triển thành một hình thức nghệ thuật chuyên nghiệp, được biểu diễn trên các sân khấu lớn và được quốc tế công nhận. Đồng thời, các công trình nghiên cứu trước đó cũng chưa luận giải sự hình thành, quá trình phát triển và biến đổi của Nghệ thuật Đờn ca tài tử từ góc độ khoa học triết học và chưa đánh giá một cách khách quan về mối quan hệ giữa triết học và văn

hóa nghệ thuật, từ đó làm cho hai vấn đề này trở thành hai đường thẳng song song không giao thoa vào nhau và làm cho Nghệ thuật Đờn ca tài tử đi vào ngõ cụt và gặp khó khăn trong sự phát triển của như hiện nay. Đây chính là khoảng trống để tác giả tiếp tục đi vào nghiên cứu, triển khai trong luận án để làm rõ một số luận điểm quan trọng nhằm hoàn thiện hơn cơ sở lý luận và thực tiễn của đề tài.

1.3.2. Những vấn đề luận án tiếp tục nghiên cứu

Luận án tập trung nghiên cứu những nội dung sau:

Thứ nhất, luận án tập trung nghiên cứu cơ sở lý luận và thực tiễn của phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ. Tác giả luận án tập trung làm rõ một số khái niệm trung tâm: giá trị, giá trị nghệ thuật, phát huy giá trị nghệ thuật, Đờn ca tài tử và phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử; phân tích cơ sở thực tiễn phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử; làm rõ chủ thể, nội dung và phương thức phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử; phân tích xu hướng vận động, biến đổi và những yếu tố tác động đến phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ.

Thứ hai, luận án tập trung phân tích thực trạng phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ hiện nay: trên cơ sở phân tích những thành tựu, hạn chế, nguyên nhân của những thành tựu, hạn chế (tập trung vào phân tích chủ thể, nội dung và phương thức) phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ. Trên cơ sở đó, luận án chỉ ra những vấn đề đặt ra trong phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ hiện nay.

Thứ ba, trên cơ sở phân tích thực trạng và chỉ ra những vấn đề đặt ra trong phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ hiện nay. Luận án đề xuất những quan điểm và giải pháp nhằm

phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ trong thời gian tới trong đó: *một là*, tập trung vào những quan điểm của Đảng, Nhà nước về phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ; *hai là*, tập trung đề xuất 03 nhóm giải pháp nhằm phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ trong thời gian tới.

Tiểu kết chương 1

Trong Chương 1, luận án tập trung tổng quan các công trình nghiên cứu có liên quan đến luận án theo các nội dung như sau: *thứ nhất*, các công trình nghiên cứu về giá trị và giá trị nghệ thuật; *thứ hai*, các công trình nghiên cứu về Đờn ca tài tử và giá trị Nghệ thuật của Đờn ca tài tử; *thứ ba*, các công trình nghiên cứu về giá trị nghệ thuật và phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ

Trên cơ sở khái quát những công trình nghiên cứu có liên quan đến luận án, tác giả tiếp tục nghiên cứu vấn đề phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống cư dân Nam Bộ hiện nay ở những nội dung sau: *Một là*, cơ sở lý luận và thực tiễn của phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ; *hai là*, phân tích thực trạng phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ hiện nay; *ba là*, quan điểm và giải pháp nhằm phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ trong thời gian tới.

Chương 2

CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN PHÁT HUY GIÁ TRỊ NGHỆ THUẬT ĐỒN CA TÀI TỬ TRONG ĐỜI SỐNG VĂN HOÁ CƯ DÂN NAM BỘ

2.1. Nghệ thuật Đờn ca tài tử- Một số khái niệm cơ bản

2.1.1. Khái niệm về giá trị nghệ thuật và phát huy giá trị nghệ thuật

2.1.1.1. Khái niệm giá trị và phát huy giá trị

Trên cơ sở phân tích cơ sở lý luận về giá trị và phát huy giá trị, luận án đưa ra khái niệm như sau:

**Về giá trị:* khái niệm giá trị là một phạm trù rộng lớn, phản ánh sự đa dạng trong nhu cầu và mong muốn của con người. Hiểu rõ về giá trị giúp chúng ta định hình hành vi cá nhân cũng như các mối quan hệ xã hội, từ đó góp phần vào sự phát triển bền vững của cộng đồng. Việc nghiên cứu sâu sắc về giá trị không chỉ có ý nghĩa lý thuyết mà còn mang lại lợi ích thiết thực cho đời sống xã hội hiện đại.

**Về phát huy giá trị:* Phát huy giá trị là quá trình thực hiện tổng hợp các biện pháp phù hợp, thích ứng của các chủ thể tác động vào sự vật, hiện tượng, quá trình hay một bộ phận, đặc điểm, tính chất, chức năng của sự vật, hiện tượng; từ ít được nhân lên thành nhiều, nhỏ thành lớn, từ bộ phận thành toàn thể; làm cho vai trò, giá trị, tác dụng, các yếu tố tích cực, tiến bộ của sự vật, hiện tượng ngày càng được gia tăng, phát triển và hoàn thiện hướng vào thực hiện một mục đích nhất định.

2.1.1.2. Nghệ thuật và phát huy giá trị nghệ thuật

**Nghệ thuật:* nghệ thuật là một hình thái ý thức đặc thù của con người. Nghệ thuật không chỉ gắn liền với cái đẹp mà còn là nơi con người gửi gắm tâm sự, suy tưởng về cuộc đời. Nghệ thuật có nhiều chức năng khác nhau: Giáo dục, nhận thức, thông báo, giao tiếp, giải trí, thẩm mỹ, ... cái đẹp là một phương diện không thể thiếu được của nghệ thuật.

**Phát huy giá trị nghệ thuật: phát huy giá trị nghệ thuật là khơi dậy, khai thác, sử dụng có hiệu quả các mặt tích cực của giá trị nghệ thuật truyền thống, đồng thời đó là quá trình bổ sung, lựa chọn nội dung giá trị nghệ thuật truyền thống mới phù hợp với sự phát triển của kinh tế - xã hội và sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.*

2.1.2. Đờn ca tài tử Nam Bộ và phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ

2.1.2.1. Đờn ca tài tử Nam Bộ

**Đờn ca tài tử:* Đờn ca tài tử là dòng âm nhạc đặc biệt vì kết hợp cả hai đặc tính: tính thính phòng không gian tao nhã, với tính dân dã hào phóng trong phong cách diễn tấu, hòa ca và tổ chức sinh hoạt. Trong những cuộc đờn ca vui chơi ấy đã được thực hiện bởi những con người có danh xưng cao quý “tài tử”, với tinh thần vị nghệ thuật lấy âm nhạc làm thú giải trí và dung dưỡng tâm hồn.

2.1.2.2. Phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ

**Khái niệm giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử:*

Giá trị nghệ thuật của Đờn ca tài tử là sự hòa quyện giữa kỹ thuật biểu diễn điêu luyện, cảm xúc âm nhạc sâu sắc và chiều sâu văn hóa bản địa, làm nên một di sản sống động, độc đáo và đầy tính nhân văn của người Nam Bộ.

** Quá trình hình thành và phát triển của Đờn ca tài tử Nam Bộ*

Cuối thế kỷ thứ XIX, đầu thế kỷ XX, đờn ca tài tử đã được định hình, xây dựng và lớn mạnh như một thể loại âm nhạc đặc trưng của Nam Bộ.

Trong bối cảnh hiện đại hóa, nghệ thuật đờn ca tài tử vẫn giữ vững những yếu tố cốt lõi như "lòng bản", thể hiện các giá trị giai điệu và nhịp điệu truyền thống.

**Phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ*

Phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống cư dân Nam Bộ là sự kết hợp hài hòa giữa bảo tồn truyền thống và đổi mới sáng tạo, nhằm giữ gìn bản sắc văn hóa đặc trưng, góp phần nâng cao đời sống tinh thần và phát triển xã hội bền vững, góp phần làm giàu đời sống văn hóa tinh thần, khẳng định bản sắc văn hóa của cư dân Nam Bộ trong dòng chảy văn hóa Việt Nam và thế giới.

2.2. Chủ thể, nội dung, phương thức phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ

2.2.1. Chủ thể phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ

Thứ nhất, nhân dân là chủ thể quan trọng nhất trong việc phát huy giá trị nghệ thuật của Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ.

Thứ hai, chủ thể là Đảng và Nhà nước trong việc phát huy giá trị nghệ thuật của Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ.

Thứ ba, chủ thể là học giả và nhà nghiên cứu trong việc phát huy giá trị nghệ thuật của Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ.

Thứ tư, chủ thể là đội ngũ nghệ nhân đờn và ca trong việc phát huy giá trị nghệ thuật của Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ.

2.2.2. Nội dung phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ

Thứ nhất, công tác giáo dục nhận thức về giá trị nghệ thuật trong Đờn ca tài tử.

Thứ hai, đưa nội dung liên quan đến Đờn ca tài tử vào chương trình giáo dục phổ thông và đại học, đặc biệt trong các ngành văn hóa, âm nhạc truyền thống, và du lịch.

Thứ ba, là bảo tồn và truyền dạy nghệ thuật theo hình thức truyền thống và hiện đại.

Thứ tư, khuyến khích sáng tạo và cách tân có chọn lọc chính là biểu hiện sinh động của nguyên lý biện chứng duy vật trong triết học Mác – Lênin.

Thứ năm, gắn Đờn ca tài tử với phát triển du lịch và kinh tế văn hóa.

Thứ sáu, thể chế hóa bằng chính sách hỗ trợ thiết thực là một nội dung mang tầm chiến lược và bền vững trong công tác bảo tồn và phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ hiện nay.

2.2.3. Phương thức phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ

Một là, đưa Đờn ca tài tử vào các hoạt động văn hóa – lễ hội, gắn với phát triển du lịch văn hóa

Hai là, đẩy mạnh phương thức ứng dụng công nghệ và truyền thông, duy trì các câu lạc bộ, đội nhóm biểu diễn

Ba là, thực hiện các chính sách hỗ trợ từ nhà nước và chính quyền địa phương để bảo tồn, phát triển giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử

Bốn là, khuyến khích nghiên cứu và viết sách và kết hợp với các hình thức nghệ thuật khác

2.3. Vai trò và những yếu tố tác động đến phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử đến đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ

2.3.1. Vai trò của phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử đến đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ

Thứ nhất, vừa là sản phẩm văn hóa bản địa vừa phản ánh tính cách và đời sống tinh thần người Nam Bộ.

Thứ hai, Nghệ thuật Đờn ca tài tử: Biểu tượng văn hóa mang sức sống cộng đồng và đạo lý truyền thống của người Nam Bộ

2.3.2. Những yếu tố tác động đến phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử đến đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ

2.3.2.1. Yếu tố khách quan tác động đến sự phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ

2.3.2.2. Yếu tố chủ quan tác động đến sự phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ

Tiểu kết chương 2

Trong chương này, luận án tập trung làm rõ cơ sở lý luận và thực tiễn của phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ, đưa ra một số khái niệm cơ bản: giá trị nghệ thuật, phát huy giá trị nghệ thuật, Đờn ca tài tử và phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ. Luận án làm rõ chủ thể, nội dung và phương thức phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ; phân tích vai trò và những yếu tố tác động đến phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ.

Những nội dung trên là cơ sở, khung lý thuyết quan trọng cho tác giả luận án đi vào nghiên cứu, đánh giá thực trạng phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ.

Chương 3

THỰC TRẠNG PHÁT HUY GIÁ TRỊ NGHỆ THUẬT ĐỜN CA TÀI TỬ TRONG ĐỜI SỐNG VĂN HOÁ CƯ DÂN NAM BỘ HIỆN NAY

3.1. Khái quát đặc điểm kinh tế- xã hội vùng đất Nam Bộ

3.1.1. Điều kiện lịch sử, tự nhiên và kinh tế xã hội Nam Bộ

Nam Bộ nằm trong tiểu vùng sông Mê Kông, ba mặt tiếp giáp biển, ở vào vị trí trung tâm của khu vực Đông Nam Á, thuận lợi cho giao thương quốc tế, nhất là các nước ASEAN cả trên đất liền lẫn đường biển.

Nam Bộ được thiên nhiên ưu đãi với đồng bằng rộng lớn, địa hình bằng phẳng, đất đai màu mỡ và hệ thống sông ngòi chằng chịt. Nam Bộ là một vùng đất trẻ, được khai phá muộn hơn so với Bắc Bộ và Trung Bộ. Từ thế kỷ XVII, những đoàn lưu dân người Việt từ miền ngoài đã theo bước

mở cõi tiền dân vào phương Nam, cùng sinh sống, giao lưu và hòa hợp với cư dân bản địa Khmer, người Chăm và cộng đồng người Hoa di cư.

3.1.2. Đặc điểm về đời sống văn hoá vùng đất Nam Bộ

3.1.2.1. Đặc điểm về đời sống văn hóa vật chất và tinh thần của vùng đất Nam Bộ

Văn hoá vật chất Nam Bộ- dưới góc nhìn triết học, lịch sử- văn hoá

Văn hóa tinh thần Nam Bộ: Sự kết tinh của lịch sử, tự nhiên và tâm hồn cộng đồng

Đặc điểm tính cách văn hoá con người Nam Bộ

3.1.2.2. Những đặc điểm nổi bật trong bối cảnh hiện đại của vùng đất Nam Bộ

3.2. Thực trạng phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam bộ hiện nay

3.2.1. Những thành tựu phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam bộ hiện nay

Thứ nhất, sự phát triển của các câu lạc bộ và nhóm Đờn ca tài tử

Thứ hai, một thành tựu quan trọng đó là chương trình giáo dục và truyền dạy cho các lớp kế cận.

Thứ ba, thành tựu trong bảo tồn và phát huy nghệ thuật Đờn ca tài tử đó là qua các hoạt động xã hội hóa và hỗ trợ từ chính quyền

Thứ tư, thành công trong công tác tổ chức sự kiện Festival Đờn ca tài tử Nam Bộ thu về những thành tựu rực rỡ đã được ghi nhận.

3.2.2. Những hạn chế phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam bộ hiện nay

3.2.2.1. Những ngộ nhận và giới hạn trong tư duy bảo tồn và phát huy Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ

3.2.2.2. Hạn chế của các chủ thể trong phát huy giá trị Nghệ thuật của Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ

Thứ nhất, vai trò của quần chúng nhân dân trong phát huy giá trị Nghệ thuật của Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ.

Thứ hai, trong hoạt động của giới học giả và nhà nghiên cứu đối với việc phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca tài tử.

Thứ ba, đối với chủ thể nghệ nhân "đờn" và "ca" trong việc phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ hiện nay

3.2.2.3. Hạn chế về nội dung và phương thức phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ hiện nay

Thứ nhất, hạn chế về chiều sâu nội dung trong việc khai thác và phát huy giá trị Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ hiện nay

Thứ hai, những bất cập về phương thức tiếp cận trong phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ hiện nay

3.2.3. Nguyên nhân của những thành tựu và hạn chế trong phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam bộ hiện nay

**Nguyên nhân của những thành tựu*

Thứ nhất, sự quan tâm và bảo trợ của Nhà nước đối với Nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ, đặc biệt là thông qua các chính sách bảo tồn giá trị văn hóa phi vật thể, đã đóng một vai trò quan trọng trong việc duy trì và phát triển loại hình nghệ thuật này.

Thứ hai, vai trò của tính gắn kết cộng đồng trong việc bảo tồn và phát huy Nghệ thuật Đờn ca tài tử.

Thứ ba, sự đổi mới trong cách tiếp cận Nghệ thuật Đờn ca tài tử được thể hiện thông qua sự tích hợp với các loại hình nghệ thuật khác

Thứ tư, vai trò của các nghệ nhân, học giả và nhà nghiên cứu trong phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ.

Thứ năm, những ý nghĩa về mặt văn hóa và giá trị tinh thần của Nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ là nguyên nhân dẫn tới thành công trong việc phát huy giá trị của bộ môn nghệ thuật này.

Thứ sáu, một nguyên nhân dẫn đến sự thành công của việc phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca tài tử là do sự hỗ trợ từ cộng đồng quốc tế.

**Nguyên nhân của những hạn chế*

Thứ nhất, trong dòng chảy văn hóa hiện đại, Đờn ca tài tử như viên ngọc quý dần lu mờ khi lớp nghệ nhân ngày càng vắng bóng và giới trẻ thờ ơ.

Thứ hai, nguyên nhân của một hạn chế nữa là do sự thay đổi trong thị hiếu và lối sống hiện đại đã tạo ra những hạn chế đáng kể trong việc phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ.

Thứ ba, nguyên nhân chung cho tất cả việc bảo tồn, giữ gìn và phát huy giá trị nghệ thuật truyền thống dân tộc đó là sự thiếu hụt về nguồn lực và chính sách hỗ trợ đồng bộ.

Thứ tư, sự thương mại hóa mất cân đối và khó khăn trong việc tiếp cận của cộng đồng đã dẫn đến chất lượng hoạt động nghệ thuật Đờn ca tài tử không được nâng cao.

Thứ năm, do việc thiếu nguồn nghiên cứu và tài liệu tham khảo trong việc phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ.

3.3. Những vấn đề đặt ra trong phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam bộ hiện nay

3.3.1. Mâu thuẫn giữa di sản văn hóa cần bảo tồn, phát huy với thách thức của bối cảnh toàn cầu hóa, văn hóa ngoại lai, và xu hướng của thị hiếu giới trẻ hiện nay.

3.3.2. Mâu thuẫn giữa tồn tại xã hội thay đổi với ý thức xã hội truyền thống hiện nay

3.3.3. Mâu thuẫn giữa việc bảo tồn giá trị truyền thống với đổi mới, thích ứng với bối cảnh kinh tế số hiện nay

Tiểu kết chương 3

Trong chương 3, tác giả tập trung đánh giá thực trạng phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ trên cơ sở phân tích những thành tựu, hạn chế, nguyên nhân của những thành tựu, hạn chế; từ đó, chỉ ra những vấn đề đặt ra trong phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ. Qua đó, làm cơ sở cho tác giả tiếp tục đề xuất những quan điểm và giải pháp nhằm phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ trong thời gian tới ở Chương 4.

Chương 4

QUAN ĐIỂM VÀ GIẢI PHÁP PHÁT HUY GIÁ TRỊ NGHỆ THUẬT ĐỜN CA TÀI TỬ TRONG ĐỜI SỐNG VĂN HOÁ CƯ DÂN NAM BỘ TRONG THỜI GIAN TỚI

4.1. Một số quan điểm chủ yếu trong phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ

4.1.1. Quán triệt đầy đủ quan điểm của Đảng trong phát huy giá trị Nghệ thuật Đờn ca Tài tử Nam Bộ

4.1.2. Quan điểm về sự quản lý và hỗ trợ của Nhà nước đối với phát huy giá trị nghệ thuật của Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ

4.1.3. Phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ hiện nay phải gắn với quan điểm về kinh tế, văn hoá, xã hội

4.2. Giải pháp nhằm phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ trong thời gian tới

4.2.1. Nhóm giải pháp về nâng cao vai trò của chủ thể trong phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử

4.2.1.1. *Phát huy hơn nữa vai trò chủ thể là Đảng và Nhà nước trong việc phát huy giá trị nghệ thuật của Đờn ca tài tử trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ.*

4.2.1.2. *Tiếp tục phát huy vai trò của quần chúng nhân dân trong phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ*

4.2.1.3. *Phát huy mạnh mẽ vai trò của học giả và nhà nghiên cứu trong phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ*

4.2.1.4. *Phát huy vai trò đội ngũ nghệ nhân đờn và ca trong phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam bộ*

4.2.2. Nhóm giải pháp về nội dung phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử

4.2.2.1. *Tăng cường công tác bảo tồn và phục dựng các bài bản cổ truyền một cách có hệ thống gắn với phục hồi, bảo tồn và phát huy các tập quán xã hội, tín ngưỡng, lễ hội liên quan*

4.2.2.2. *Sáng tạo trong khuôn khổ truyền thống để phù hợp với thời đại công nghiệp văn hoá*

4.2.2.3. *Đa dạng hoá các nội dung biểu diễn gắn với không gian cộng đồng và du lịch: hướng tiếp cận triết học văn hoá trong bảo tồn và phát huy Đờn ca tài tử Nam Bộ*

4.2.2.4. *Gắn nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ với giáo dục truyền thống và giá trị lịch sử – văn hóa*

4.2.3. Nhóm giải pháp về phương thức phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ

4.2.3.1. *Đẩy mạnh phương thức đưa Đờn ca tài tử vào các hoạt động văn hoá- lễ hội, gắn với phát triển du lịch văn hoá cộng đồng*

4.2.3.2. *Triển khai ứng dụng công nghệ và truyền thông, thực hiện phương thức sân khấu hoá phù hợp với không gian truyền thống và hiện đại nhằm phát huy nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ hiện nay*

4.2.3.3. Kết hợp các chính sách khuyến khích nghiên cứu và viết sách chuyên khảo kết hợp với các hình thức nghệ thuật khác

4.2.3.4. Tăng cường phương thức cộng đồng hoá không gian diễn xướng và truyền dạy các thể hệ nhằm nâng cao tính giáo dục cộng đồng

4.2.3.5. Đẩy mạnh công tác truyền dạy liên thế hệ và giáo dục cộng đồng nhằm phát huy hơn nữa giá trị Nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ trong đời sống văn hóa cư dân Nam Bộ hiện nay.

Tiểu kết Chương 4

Trong Chương 4, tác giả tập trung đưa ra những quan điểm và đề xuất những giải pháp nhằm phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ trong thời gian tới dựa trên cơ sở phân tích thực trạng và những vấn đề đặt ra. Trong đó, tác giả đề xuất 03 nhóm giải pháp liên quan đến chủ thể, nội dung và phương thức phát huy giá trị nghệ thuật Đờn ca tài tử trong đời sống văn hoá cư dân Nam Bộ.

Đờn ca tài tử, một loại hình nghệ thuật độc đáo của miền Nam Việt Nam, không chỉ là di sản văn hóa phi vật thể mà còn là biểu tượng của bản sắc văn hóa dân tộc. Để bảo tồn và phát huy giá trị của loại hình này, cần có những giải pháp mang tính hệ thống, kết hợp giữa bảo tồn truyền thống và đổi mới sáng tạo.

KẾT LUẬN

Trong bối cảnh hội nhập quốc tế và những tác động đa chiều của đời sống hiện đại, việc phát huy nội dung và giá trị triết lý nhân sinh của Đờn ca tài tử đang phải đối mặt với nhiều thách thức. Sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ, sự thay đổi trong thị hiếu thưởng thức nghệ thuật và xu hướng toàn cầu hóa đang tạo ra những áp lực không nhỏ đối với loại hình nghệ thuật truyền thống này.

Những giá trị triết lý cốt lõi trong nghệ thuật Đờn ca tài tử không chỉ là yếu tố đặc trưng tạo nên chiều sâu nghệ thuật mà còn có tác động thực tiễn đến nhiều lĩnh vực trong đời sống, đặc biệt là giáo dục, đạo đức và văn hóa. Việc nghiên cứu, phân tích các giá trị này không chỉ giúp hiểu rõ hơn về một loại hình nghệ thuật truyền thống đặc sắc mà còn đóng góp vào hệ thống lý luận nghệ thuật, góp phần làm phong phú nền văn hóa dân tộc.

Bảo tồn và phát triển Đờn ca tài tử không chỉ là nhiệm vụ của các nghệ nhân hay những người yêu thích nghệ thuật truyền thống, mà là trách nhiệm chung của toàn xã hội. Chỉ khi có sự chung tay của cả cộng đồng, từ người thực hành nghệ thuật, nhà nghiên cứu, cơ quan quản lý đến từng cá nhân yêu mến di sản, thì Đờn ca tài tử mới thực sự có môi trường thuận lợi để phát triển bền vững. Việc đẩy mạnh giáo dục, nâng cao nhận thức về giá trị của Đờn ca tài tử ngay từ các cấp học, tổ chức nhiều hoạt động biểu diễn, giao lưu văn hóa và ứng dụng công nghệ số trong bảo tồn là những giải pháp cần thiết để đưa loại hình nghệ thuật này đến gần hơn với thế hệ trẻ.

Chính từ những giá trị nghệ thuật chứa đựng trong từng lời ca, tiếng đờn, nghệ thuật Đờn ca tài tử sẽ tiếp tục phát huy vai trò của mình trong việc kết nối con người, nuôi dưỡng tâm hồn và đóng góp vào quá trình xây dựng một xã hội văn minh, nhân văn và hiện đại. Khi những giá trị tinh

thần được trân trọng và gìn giữ, khi nghệ thuật không bị đóng khung trong quá khứ mà được tiếp tục phát triển trong một bối cảnh mới, thì Đờn ca tài tử sẽ không chỉ là một di sản mà còn là niềm tự hào của dân tộc, tiếp tục lan tỏa sức sống và giá trị văn hóa sâu sắc qua từng thế hệ.

DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH ĐÃ NGHIÊN CỨU CÓ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN

1. Nguyễn Văn Phương (2024), “Nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ: một số tiếp cận từ góc độ triết học duy vật biện chứng”, *Nhà xuất bản Dân trí*, Hà Nội.
2. Nguyễn Văn Phương (2025), “Phát huy vai trò của Đờn ca tài tử Nam Bộ trong giáo dục giá trị văn hóa truyền thống cho thanh niên hiện nay”, *Tạp chí Đại học Văn Lang*, Tập 09 (49) số 01.
3. Nguyễn Văn Phương (2025), “Lý thuyết bản sắc văn hóa và sự thích nghi của Đờn ca tài tử trong môi trường du lịch hiện đại”, *Tạp chí Đại học Văn Lang*, Tập 09 (51) số 03.
4. Nguyễn Văn Phương (2025), “Triết học nghệ thuật: Đại cương và diễn trình triết học nghệ thuật" (Tập 1), *Nhà xuất bản Lao Động*, Hà Nội.
5. Nguyễn Văn Phương (2025), “Nghệ thuật Đờn ca tài tử Nam Bộ: Bản hòa ca của tâm hồn, bản sắc và thời đại”, *Tạp chí Nghiên cứu Triết học*, số 25 (8 – 2025).